Maďarský hovor ve Zvoleně, Báňské Bystřici, Nitře, na Žilině, Ružomberku, Dolním Kubíně, Trenčíně ludáky ovšem neboli, oni chtějí očistit slovensko od češtiny, spjaté nerozlučně s mladou slovenskou svobodou. Čenné přiznání kvitujeme s povděkem.

— **Svaz maďarských žen.** »Prágai Magyar Hirlap« navrhuje založení »Svazu maďarských žen« pro Slovensko. List obává se zhoubného vlivu popřevratné atmosféry na »duši maďarských dítek« a navrhuje založení »nepolitického« »Svazu«, jenž by pečoval o maďarské dítě v krajích, kde není veřejného maďarského školního vyučování, učil je maďarsky zpívat, seznamoval je s maďarskou literaturou, dějinami atd. — Z návrhu je zřejmo, že jde o pokus odporu proti přirozenému odmaďarštování Slovenska. Vždyť »Svaz« jest určen především pro kraje slovenské, aby pod záminkou záchrany maďarské disapory utužoval v maďarské tradici křesť.-socialistické, resp. ludácké Slováky.

— **Ceny časopisů a novin u nás a v Německu.** Zajímavý je nyní obraz cen našich časopisů a německých. Dříve poukazovalo se stále u nás, jak laciné jsou na př. říšsko-německé časopisy a denní listy, a srovnávalo se ☉ s cenami našeho denního tisku. Již roku letošního 1923 skoro všechny říšsko-německé noviny a časopisy obcházely svou vlastní, znehodnocenou měnu a účtovaly vše v naší čsl. korunové měně. Na jaké výši byly a jsou deníky říšsko-německé nyní ke sklonku roku, nejlépe vidětí z toho, že na př. náš »**Venkov**« **stojí měsíčně 19 korun čsl.,** vídeňská pak »Neu Freie Presse« stojí měsíčně 24 korun, za to ale »Berliner Tagblatt« stojí Kč 30.—. V lednu čeká odběratele další zdražení u tisku říšsko-německého a pokud nám známo, bude státi již na př. **předplatné** měsíční na »Berliner Tagblatt« Kč 60.—, týdeník »Woche« pak stoupne také o 100% z 2 Kč na 4 Kč. Zvlášť postiženy budou odborné listy říšsko-německé, jak již dnes hlásí německý tisk. »Deutsche Hutmacher Zeitung« stála nyní čtvrtletně 19 Kč, nyní zvýšena na 42 Kč. V Německu účtuje se nyní všechno v zlatých markách a kurs těchto určuje se podle výše dolarů. Jak vidno z tohoto, jsou naše československé časopisy a deníky i přes mnohé svízele a potíže dnešní těžké doby stále nejlacinější. Malá tato ukázka stačí srovnati měřítko cen tisku našeho a říšsko-německého.

— **Včerejší číslo deníku „Reforma"** bylo zabaveno, protože přineslo článek, otištěný z „Vídeňského Deníku", který je reprodukován z časopisu „Staatswehr". V tomto článku se pan president republiky uvádí ve veřejný posměch a Československá republika se veřejně hanobí způsobem surovým a štvavým.

— **Rozšíření tratí elektrických drah v Praze.** Správní rada elektr. podniků předložila právě projekt jednokolejné elektrické dráhy od Čimentárny v Podolí, na rozhraní Podolí a Bráníka, v délce 700 m podél silnice, na vlastním tělese se zřízením dvoukolejného výhybkového rozvětvení na konci trati. Náklad na stavbu této trati rozpočten jest na 690.000 Kč a hražen bude z 7½% hypotekární zápůjčky zahraniční.

— **Novostavby a přístavby v Praze.** Anglo-československé bance v Praze povoleno právě sbourání domu čp. 34 v Praze II. v ulici Hybernské s ponecháním uličního průčelí a ku novostavbě bankovního paláce tamtéž. — Akciové společnosti dříve Škodovy závody v Plzni povoleno sbourání domu v Praze II. v ulici Charvátově, čp. 42, sloučení tohoto staveniště s čp. 35 a stavba pětipatrového kancelářského paláce na staveništi tom za současného zrušení regulační čáry. — Bance čsl. jejíž povoleno sbourání domu čp. 1496 v Praze II., Na Florenci a stavba čtyřpatrového domu na jeho místě, pod podmínkou, že banka předloží návrh vyřešení celkového zastavení komplexu, který se nalézá v jejím majetku, v těchto místech.

— **Státní obilní ústav v Praze v likvidaci.** Po projednání přihlášek ve smyslu zákona ze dne 8. června 1923, č. 121 Sb. z. a u., a vyhlášky ze dne 20. června 1923, uveřejněné v Úředním listě dne 21. června 1923, a po vyřízení ostatních záležitostí, pokud nejsou předmětem soudních sporů, uzavírá likvidační výbor Státního obilního ústavu dnem 31. prosince 1923 odbočku (bývalý zemský obilní ústav) v Praze.

— **Úprava sociální péče ve Velké Praze.** Ústřední správní komise hl. města Prahy schválila ve schůzi 25. června 1923 nový sociální řád pro hlavní město Prahu. Podle tohoto sociálního řádu jsou zřízeny ve všech obvodech hlav. města Prahy místní sociální sbory a v Praze I.-VII. čtyři místní sociální sbory. Agendu jich obstarávají příslušné úřadovny hlav. města Prahy a v Praze I.-VII. zvláštní místní sociální úřadovna pro všechny 4 sociální sbory, která umístěna jest v Praze I., Betlémská ulice 11. Místní sociální sbory činí návrhy ústřednímu sociálnímu sboru, který o nich rozhoduje, event. činí návrhy radě městské. Agendu jeho obstarává ústřední sociální úřad s příslušnými odbory, který se nalézá v Praze I., Bartoloměiská ul. 5 (dříve kancelář vrchního chudinského ředitelství a úřad pro péči o mládež). Důsledkem nového sociálního řádu zaniká dnem 31. prosince 1923 působnost virilního chudinského ředitelství a okres. chudinských ředitelství v Praze I.-VII. Všechny osoby, které vyhledávají jakoukoliv pomoc v oboru sociální péče a chudinství (na př. žádají za jakékoli podpory, ústavní zaopatření a pod.), se upozorňují, aby od 1. ledna 1924 se obracely výhradně na výše uvedené úřadovny, v jichž obvodu bydlí. Při tom se podotýká, že veškeré pravidelné chudinské podpory, vychovací příspěvky na děti a pod. budou všem osobám, jež lidi požívají, zasílány od 1. ledna 1924 poštovními šeky.

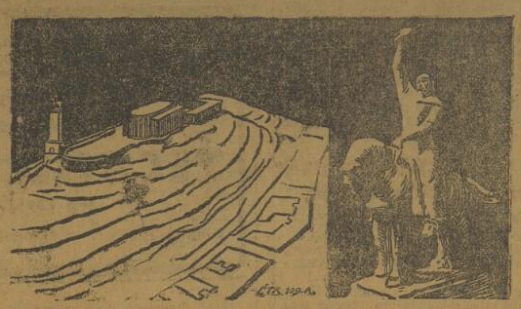

VÝSTAVA NÁVRHŮ NA POMNÍK JANA ŽIŽKY A PAMÁTNÍK OSVOBOZENÍ NA ŽIŽKOVĚ
obeslána byla 31 návrhem. Přijat byl návrh »Akropolis« arch. A. Dryáka, K. Šípla a akad. sochaře J. Štursy k provedení s výhradou, že se sochařský nepovažuje toto řešení za konečné a počtěn cenou 30.000 Kč. Obrázek skýtá pohled na návrh se shora (jako z letadla).

— **Ošacení dětí nezaměstnaných.** Zemská rada živnostenská pro Čechy upozorňuje interesované kruhy živnostenské, že usnesla se ministerská rada ve schůzi, konané dne 14. prosince t. r., aby obdobným způsobem jako roku loňského byla s urychlením provedena podpůrná akce ve prospěch dětí nezaměstnaných a aby k tomu účelu byla ze státních prostředků dána k disposici částka Kč deset miliónů, která bude rozdělena tak, že sedm miliónů Kč bude věnováno na ošacení a tři miliony na stravování dětí. Pokud jde o ošacení, jde především o dodávku šatstva, prádla, obuvi a pleteného zboží. Podle dopisu ministra sociální péče ze dne 20. prosince t. r. č. j. 13696 má býti částka sedm miliónů Kč, povolená na ošacení, rozdělena takto: pro děti v Čechách 3,500.000 Kč, pro děti na Moravě a 3,374.000 Kč, pro děti ve Slezsku 340.000 Kč, pro děti na Slovensku 1,506.000 Kč, pro děti v Podkarpatské Rusi 280.000 Kč. Řízení zadávací provede zvláštní ústřední komise, zřízená při české zemské komisi pro péči o mládež v Praze, do které vyšlou své zástupce všechna zemská ústředí pro péči o mládež i Československý červený kříž. Oferty pro jednotlivé země neb národnosti jest podati podle citovaného dopisu ministerstva sociální péče u těchto zemských ústředí: Česká zemská komise pro péči o mládež v Praze, Německá zemská komise pro ochranu a péči o mládež v Liberci, Česká zemská komise pro péči o mládež v Brně, Německá zemská komise pro ochranu dětí a péči o mládež v Brně, Česká a německá zemská ústředna pro ochranu dětí a péči o mládež ve Slezsku, Opava, Divise Československého červeného kříže v Bratislavě, Divise Československ. červ. kříže v Mukačově, kterážto ústředí, prozkoumajíce došlé oferty, učiní příslušné návrhy ústřední zadávací komisi, jež dodávky zadá s výhradou, že budou schváleny ministerstvem sociální péče. Jelikož zadání jednotlivé dodávky ošacení pro děti nezaměstnaných bylo předmětem nebývalých stížností z řad živnostnictva i průmyslu, upozorňuje zemská rada živnostenská pro Čechy na letošní dodávky ošacení pro děti nezaměstnaných, jejichž dodávky nebudou pravděpodobně zadány soutěží veřejnou, nýbrž omezenou.

† **Václav Kindl,** ředitel grafického závodu. Včera o 3. hodině odpol. zpopelněny pozůstatky zesnulého p. V. Kindla v krematoriu na Olšanech. Tklivému aktu přihlouní byli čelní přátelé jeho a kolegové z řad knihtiskařských. Za spolek faktorů pronesl všelou vzpomínku p. „Fed. Malý, dále za stupol Sokola v Praze-Podolí a Sokola v Strašnicích rozloučil se se svým bratrem, načež rakev za zvuků národní hymny zmizela za černou rouškou.

— **Na Nový rok nedělní úřadování na poštách.** Dle zkušeností, nabytých v předchozích letech, není nezbytně nutno, aby pro 1. leden 1924 byly stanoveny v provozu poštovním, telegrafním a telefonním úřední hodiny jako ve svátek. Tak zejména doručování pošty listovní a povozné jest stíženo, ježto obchody a kanceláře jsou většinou uzavřeny. Vzhledem k tomu nařízena byla pro tento den poštovním a telegrafním úřadům služba jako v neděli. Tarify telegrafní a telefonní jsou jako v den sváteční.

— **Z poštovního úřadu šekového.** V úterý dne 1. ledna 1924 se pro strany neúřaduje.

— **Zrušení zastávky.** Pro nepatrnou frekvenci zrušuje se počínaje dnem 1. ledna 1924 na trati Nemotice—Koryčany v zastávce Mouchničích zdržení u vlaku 1951; Nemotice odjezd 7 hod. 35 min., Koryčany příjezd 7 hod. 49 min. Týmž dnem zavádí se v řečené zastávce zdržení u vlaku 1957 (Nemotice odjíždí 20 hod. 5 min., Mouchničce příjezd 20 hod. 17 min., Koryčany příjezd 21 hod., 04 min.) a dále u vlaku 1958 (Koryčany odjezd 19 hod. 45 min., Mouchničce odjezd 19 hod 51 min., Nemotice příjezd 19 hod. 58 min.).

— **Zlevněno bude také nájemné z plynoměrů,** a to i z těch, které obecní plynárny nakoupily v době největší drahoty. Sleva obnáší 30 až 50% z dosavadních sazeb. (Z ročních 120.— na 60.—, z 80.— na 40.—, ze 40.— na 24.— atd.) K odstranění nespokojenosti obyvatelů v některých nově vybudovaných částech města, kde k úhradě příliš vysokých nákladů na plynovody k běžné ceně plynu se vybírala zvláštní přirážka (50 haléřů na 1 m³), ruší se od prvního odečtení od 1. ledna 1924 tato přirážka, zatěžující dosud většinou střední vrstvy občanů.

— **Z výstavy hanáckého lidového umění v Kojetíně.** (Přív. dopis.) Pěkná výstavka lidového hanáckého umění, uspořádaná čsl. odborem pro zájmy venkovských žen v Kojetíně, svou bohatostí sněmých starých památek a vkusnou výpravou přilákala sta návštěvníků z celého širého kraje. V duchu jsem si pomyslila, přehlížejíc mísmostí dávčí občanské školy, změněné v pohádkové saly lidových nádherných památek, jak bohatá byla duše našeho lidu a naší ženy, která dovedla tvořit tak obdivuhodnou krásu. Viděli jsme zde upravenou celou hanáckou světnici s malovaným nářadím, vysdanou postelí s poličí, hanáckou keramikou, přeslice, kolovraty, úvodnice, koutnice, celou řadu původních hanáckých krojů, z nichž některé věci staré 125 roků. Různobarevné šátky a j. rozmanité věci, vše vkusně uspořádáno v zelení smrčků a květů. Celý způsob života našich předků byl prostý, ale při tě prostotě žili umělecky krásně, prodchnutí živým citem ku každé i nepatrné věci. Okolí své zkrášlovali všude, kam sahal jejich svět. Přibytek, chalupa, rodina, pole, lesy, v tomto svém ovzduší tvořili onu krásu, obdivovanou dnes celým světem. — Před výstavkou uspořádán byl kurs šití hanáckého kroje, vázání šátků a hanácké ornamentiky s přednáškami odborníků za vedení pí. Hýžďálové z Kojetína, našího stařečka Králíčka z Měrovic a stařenky Jurečkové z Němčic, kteří učili 14 hanáckých děvčat, jak se pořizují hanácké kroje. Vystavovali také svoje vlastní velmi pěkně provedené práce. Při povrchním nazírání zdálo by se mnohému zbytečným pořizovat při dnešní drahotě hanácké kroje. Víme dobře, že toho zářného květu staleté práce našich předků v praktickém životě nedržíme, chceme však uchovací umělecký vkus našeho lidu láskou k těmto památkám a chceme, aby mladší dívky přiučily se od našich babiček pořizování krojů, by se staly representantkami selským oděvem společenským. Dnešní doba zvláště nám ženám káže být svými, neutápěti se v cizím nevkusném, ale naopak opravovat vše v duchu našem, českém, slovanském. Proto navazujeme na zlatou nit hanáckého umění. — M. Bartošková.

— **Vánoce vojínů pražské posádky.** Vánoční Akademie a nadšlky uspořádali pro vojíny veliteté všech útvarů a oddílů pražské posádky. Kromě toho pamatoval osvětový odbor posádk. velitelství Velké Prahy na vojíny, stojící o Štědrém večeru na stráži, nadílkou cigaret, jablek, ořechů, pusených pečiva a j. Stejně byli podělení i vojíci v nemocnicích, pro něž byla nejlepším dárkem vhodná kniha. Tak měla být poskytnuta náhrada rodinného kruhu těm vojínům, kterým služba nebo nemoc nedovolily zavítat Štědrý den ve svých domovech.

— **Z Tuchlovic.** Tah losů věcné loterie místního spolku Československého Červeného kříže odložen z technických důvodů na 6. července 1924.

— **Vlnohradský odbor dam Ústřední Matice Školské** zahájí letošní vánoční období Ústřední Matice Školské skvělým výsledkem celoroční vzorné činnosti a odvedl pokladně matiční 55.500 Kč, uhájiv si tak jedno z nejčestnějších míst matičních odborů Velké Prahy.

— **Praha Čechoslovákům v Německu.** Dne 6. ledna 1924 provedou členové sokolských a dělnických tělocvičných jednot veřejnou sbírku potištění v jejich prospěch. Snad Praha, ta slovanská Praha, také přispěje a pomůže.

— **2000. operace** vrozeného vyšlovření v klonu by kyčelním oznámena tyto dny na chirurgickém oddělení primáře p. MUDra V. Kašky v České dětské nemocnici v Praze. Operováno bylo 10letéé děvčátko Cecíle Kurcjátnová z Hrabového na Slovensku. Veškeré operace vykonány nekrvavou methodou u dětí ve věku od ¾ do 14 let. Děvčat bylo osmkrát tolik jako hochů.

— **Pět pátků v jednom měsíci v roce 1924.** Rok 1924 bude rokem přestupným. Únor bude míti 29 dní, začne a skončí pátkem. Únor s pěti pátky byl před 36 lety a bude zase až za 44 roků, t. j. až r. 1968.

— **Výprava 134. do Dětské kolonie v Crikvenici na Jadranu** odjede z Brna dne 11. února 1924. Přihlášky dětí přijímají se již nyní u ředitelky Útulny ženské v Brně, Falkensteinova čp. 35. Přijmají se dítě, které vůlí ve stáří od 4—14 let na první měsíc 940 Kč, a na každý další měsíc 600 Kč za byt, stravu, správní i dopravní výlohy. Dětí chudých příslušníků moravských přijímá zemský výbor moravský, dětí do jiných zemí Č. S. R. přijímá ministerstvo veřejného zdravotnictví v Praze. Prospektky zašlé ředitelství Útulny.

— **Hledá se majitelka náhrdelníku.** Dne 18. prosince zadržena byla v cihelně v Selci tulačka 40letá Pavla Bušanská. Při prohlídce nalezen u ní přetržený náhrdelník s černými amoretty. Bušanská tvrdí, že náhrdelník nalezla u podbabského břívozu, což však není pravdivým. Po majitelce slévostu se pátrá.

— **V rozrušení.** Na strážnici v Bubenči přišla v pátek večer 28letá Marie Z. ze Všeckých Zehrovic s dopisem, ve kterém neznámý a nepodepsaný muž oznamuje, že Z. chtěla u Kladna skočiti pod vlak, ale on ji v tom zabránil. Poněvadž Z. byla rozrušena a její přítomná na Král. Vinohradech ji nechtěli přijmouti na noc, byla ponechána na strážnici do rána. V cele, kde byla ubytována, vášela se k ránu na zásťře, ale byla včas zpozorována a zachráněna.

— **Ze života zoufalých lidí.** Z okna pokoje ve II. patře domu č. p. 784-II. skočila v sobotu o 3½ hodině ranní do světlíku Erika Wohlschlägová, tanečnice z hotelu »Central«. Dopadla do I. patra do světlíku, kde se zachytila. Vyklouzla si ze šontáky na mohou. Automobil záchranné stanice dopravil ji do všeobecné nemocnice. Wohlschlägová zoufala si pro neštastnou lásku.

— **Pobodán.** Po představení v Jaroušekově blografu v Břevnově šel v pátek o 10. hodině večerní zednický učeň 19letý Josef Budil z Břevnova. Před biografem napaden byl kočím 20letým Bedřichem Bittnerem z Břevnova a bodnut do levé strany prsou a pod levou lopatkou. Zraněného učně převezla záchranná stanice do všeobecné nemocnice, kde byl ponechán v ošetřování. Bittner byl zatčen a dopraven do vazby.

— **V opilosti.** Na žádost hostinského Kutinnové z čp. 107 na Král. Vinohradech u Strašnic předvedla v pátek o 10. hodině večerní policejní hlídka na vinohradskou strážnici pekařského pomocníka Aloise Vávru z Uhříněvsi. Vávra byl úplně opilý a tropil v hostinci velkou výtržnost. Při odvádění z hostince vrazil do jedoucího motorového vozu a byl by býval přejet. Nato vběhl do domu čp. 113 a počal tam škrtiti domovníci. Strážmu zadka a odvedla k Olšanským hřbitovům. Tam prohlásil Vávra, že nepůjde dále. Za přispění chodců byl dopraven na strážnici v třídě maršála Foche a v obecní košatině odvezen na komisařství. Po lékařské prohlídce byl Vávra převezen do ústavu pro choromyslné v Praze.

— **Těžký úraz.** Obchodní sluha Josef Merhaut z Tachlovic jel v pátek z Masarykova nádraží s dvoukolovým vozíkem, na kterém měl naloženy sudy, naplněné karbolem. Na kluzké dlažbě uklouzl a upadl. Sudy svalily se s vozíku na něho a zranily jej těžce na pravém kolenê. Merhaut byl vozem záchranné stanice dopraven do všeobecné nemocnice.

— **Následek sněhových vánic.** Pro velké vánice přijely včera ráno vlaky do Prahy s menším zpožděním. Větší zpoždění měly vlaky, přijíždějící ze zahraničí. Vlak z Budapešti přijel na Masarykovo nádraží se šestihodinovým zpožděním.

— **Pro nečištění chodníků** učiněno bylo ve čtvrtek v Praze 17 oznámení.

— **Krádež koní za 20.000 Kč.** Rolníku Alois Krappelovi ve Strachotících u Znojma ukradli tři pachatelé v noci na 28. prosince ze stáje valacha a klisnu v ceně 20.000 Kč a uprchli s nimi přes rakouské hranice.

— **Matka usmrtila novorozeně.** Božena Smolíková, 21letá služka v čp. 896 na Žižkově, povila včera dopoledne, dítě však ihned uškrtila a uschovala v pytli na záchodě. Ale mrtvoška byla nalezena, služka zatčena a odvezena do vězeňské nemocnice trestního soudu.

— **Oběť nešťastné lásky.** V čekárně II. třídy na Masarykově nádraží vypila včera odpoledne služka 16letá Zdenka Kozíšková z Bubenče dávku jodové tinktury. Zoufala si pro nešťastnou lásku. Otrávená dívka byla odvezena záchrannou stanicí do všeobecné nemocnice.

— **Strašeny v nebezpečí uhoření.** Včera odpoledne ohlížnula vdova 30letá Anna Hořejší ve svém bytě na Smíchově polévku na železných kamnících. Stařena usnula a ve spánku chytly na

---

Vojáci poněkud zarazení naň pohlédli. Ale pak mu přisvědčili: »Máš pravdu«, děli. »Bylo nesmysl, dáti nás dohromady. Máme to tady tak dost zlé.«

Po chvilce jeden z nich dodal: »Ale ještě je nám hej proti tém, co jsou na ‚werkách' a na pohraničních fortifikacích. Osm hodin jim to trvá, než si přivezou vodu: čtyry tam, čtyry zpět. Žije jich tam osm, deset, dvanáct s důstojníkem, nevidí nic než kámen a nebe a v kořalce a kartách nalézají svou spásu. Konečně mužstvo se mění, ale důstojník tam zůstane, a proto pustne, dopouští se nepořádku, zapomene se zcela. Minulého roku odvezli jednoho v poutech do Terezína. Teď se něco povídá o oberlajtnantovi S. v Kazancích, že přijde asi do vyšetřování. Nevydrží chvilku na poště, lítá všude po okolí; když se mu telefonuje, není doma nebo je opilý a spí. Každý říká, že to s ním jednou špatně dopadne. Není divu. Dlouhá chvíle v takové pustině dovede člověka zničit, umořit.«

»Také sem od vás přijde moc šejdířů a zlodějů,« vložil se do toho zase muž sluha. (Myslil: z Rakouska a Uher vůbec.) »Ten oficír, co ho na tři léta odvezli do Terezína, není ani jediný, ani prvý, ani poslední. Před několika dny odvezli v poutech poštmistra, přede dvěma měsíci lined tři najednou: kancelistu, šimara (lesníka) a cestmistra. Všecky z Bílče. Jinde je sotva lépe. A při tom se o našich lidech mluví jen jako o loupežnících, nezná se pro ně než nadávka jako raubíř nebo ‚šuft' a každý váš ‚feldvébl' jedná s lidem jako s dobytkem,« rozhořlil se Dukáča.

A nepřehánčl. Všude jsem slyšel totéž v různých obměnách a když to neskončilo žalářem, tedy sebevraždou. Hovořívul jsem často s četníky a ptával jsem se, mají-li moc práce? »Moc psaní,« odpovídali a ukázali mi tiskopisy »Policejní list«. Tam nebylo nikdy ničeho než »nestao (la)*) je koni (krava)« nebo »našoo(la) se koni (krava)«, nebo že se některý nehlásí k vojsku. Jednou tam byla oznámena krádež, ale pachatelem byl »M. Gritzmann iz Ugarskoj.«

»Svatá pravda,« přisvědčovali vojáci, zdvihajíce tornistry a loučíce se. Pak těžkým, ale rychlým krokem zamířil k Bílči.

Seděl jsem již na koni, když se jeden z nich zastavil a volal za mnou: »Jedete-li do Avtovce ples Koryto a Stepen, možná, že se někde s nadporučíkem S. setkáte. On je tam víc než na ‚werku'!«

Mávl jsem mu na pozdrav rukou a pobídl koně.

Měl pravdu. Ještě téhož dne jsem nejen s nadporučíkem řečeným obědval a nocleňoval, ale se i zasvětil do jeho smutného románu.

*) ztratil(a), zabědl(a)

Výtvarné umění.

Ještě francouzské umění.

Francouzští mistři, kteří ještě dodatečně v pavilonu »Mánesa« osvěžují krásné vzpomínky na velkou výstavu před letními prázdninami, jsou celistvým souborem soukromým. Není tu tedy historického přehledu, je tu jen osobní výběr, od malého, skvělého, byť trochu potemnělého Delacroixova »Lovu na lvy« až po těsknè lyrický gouache Picassův z r. 1905 »Dyla z cirku«. Daumier je tu zastoupen »Scénou z ulice«, matkou s košem prádla a s děckem. Daumierovský útočné koncepce, Manet hebkým, lehounkým, jakoby setřeným pastelem dívčí hlavy, Corot mohutnou podmračnou krajinou a půvabnou kresbou krajiny. Krásná v prostém pojetí je podobizna ženy od Cézannea a těsná, prostoupená »Krajina u Aix«; Gauguin z tahitské periody těžkých zvučných tónů. Z Renoira je tu typický kus, symfonie v růžovém »Pařížův soud«. Kronikář druhého císařství Guys v několika tušových kresbách, odhalujíc intimitu zákulisí a domácností. Barevně sytá a štavnatá je krajina Sisleyova, velce držený, přes bohatost detailů, je Pissarův »Pont-Neuf«. Z nejslibnějších čísel výstavy je Goghova »Krajina arleská«, robustně, přímo přastickým hozená, až dramatická. Také Matissův interiéur se zlatými rybičkami, hlubokých, jakoby zeštových tónů, dojímá svou prostou srdečností; typická je rovněž Derainova hlava ženy. Jedinou plastikou je malý bronz Rodinův »Faunka«. Toť tak procházka neveliká, ale závažnou výstavou. Dozvuky velké události, jakou byla letní francouzská výstava, tu dozívají.

A tato sbírka je prodejná. Jsou tu obrazy, které by měly zůstati v Praze, ten Manet, Cézanne, Gogh, Picasso na příklad. Byly by skvělým doplněním dětí, získaných naším státem pro pražskou galerii. Bohužel, jsou tu ceny, skoro ani ne evropské, nýbrž přímo americké, třeba Cézanneova podobizna ženy 277.000 francouzských franků, nebo Renoirova krajina 66.660 švédských korun! Stát z toho již sotva co zakoupí — bylo již účtyhodno finanční rozpětí, za něž získal krásné a podstatné kusy z velké výstavy — a mecenáši jsou jen v Americe i také jinde v cizině, jenom ne — u nás! A tak se zdá, že celá sbírka zase popusuje ke svému majiteli do Kristianie. Nám tu zůstane jen vzpomínka.

Časová poznámka.

Před nedávnem proběhla našimi novinami zpráva, jaké se obyčejně přehlížejí. Také jsem ji náhodou našel v odloženém »Venkově«. Je to zpráva o řádné schůzi zemského správního výboru pro Čechy ze dne 28. listopadu t. r. Kromě všelijakých jmenování a povolení různých podpor a vyúčtování je tu odstavec, který zajímá. Jsou to podpory po 100.000 Kč na dostavbu chrámu sv. Víta a stejně vysoká (a dokonce je to I. polovina) na zbudování pomníku J. A. Komenského v Amsterodamě. Vedle toho částka 30.000 Kč Společnosti vlasteneckých přátel umění, jejichž sbírky tvoří vlastně zatím naší jedinou representativní obrazárnu. Porovnejte! Neméně zajímavý je poměr částek poukázaných Moderní galerii k nákupu děl žijících mistrů: českým naměřeno 40.000 Kč, německým 12.000 Kč. Tento poměr 3 : 10 vypadá sice zdánlivě rovnoprávně, ale není. České umění zasluhuje — bez chauvinismu — trochu více, neboť je nejen kvantitativně, ale i kvalitativně mnohem lepší než domorodé umění německé. V něm není talentu vynikajícího nad prostředností, o čem se lze přesvědčiti ze samého německého oddělení Moderní galerie. Je-li tu jistý snesus z dob císaře Františka Josefa I., který tak politicky rozšafně dělil kvotu, aby Češi nedostali mnoho a Němcům se neubližilo, takový status je dnes hodně nečasový a rozhodně nespravedlivý. Německé umění, pokud se ukazuje poslední dobu na světle božím, nezasluhuje jediného nákupu vážnějšího významu; koupí se tedy nanejvýš prospěšnost. Dvanáct cisc je nepatrná částka na roční podporu umění pro Němce, ale částka čtyřicetí tisíc pro Čechy je poměrně mnohem nepatrnější. Čtil zase jsme hlti, jako za starého Rakouska. Jenže tentokrát si dáváme sami.

J. R. Marek.